

ציפורנית מצרית פורחת בחורף בכרמי הזית בהרים

(פברואר 2015)

כתב: אבי שמידע

תקציר: משטחי ורוד עז בין כרמי הזיתים בהרי הגליל, יהודה והשומרון בחודש פברואר מבשרים על פריחתה של **ציפורנית מצרית**. צמח חד-שנתי זה מספיק לנבוט בסתיו, לצמוח מהר בחודש דצמבר הקר ולפרוח בטרם יחרשו בחודשי החורף המאוחרים את אדמת הטרה-רוסה הפוריה. נבדיל אותו משאר מיני הציפורנית בשתי שיניים דקות בבסיס אונות הכותרת.

=====

ציפורנית מצרית *Silene aegyptiaca* הוא צמח חד-שנתי זקוף שגובהו 17-25 ס"מ בעל פריחה ורודה שופעת. העלים נגדיים מאורכים והפרחים מצויים בראשי הענפים. בפרח חמישה עלי כותרת שבבסיסם צינור ארוך (15 מ"מ). אוגן הכותרת מאונך לצינור הפרח. בבסיס אוגן הכותרת של הפרח שתי שיניים בולטות המצויות רק במין זה בקרב כל מיני משפחת הציפורניים בארץ. גביע סגול עוטף את צינור הפרח ומונע מציצת הצוף מהצד ע"י חרקים קצרי חדק.

הצמח הוא אחד הראשונים לפרוח בחורף ופורח במשך החורף ובאביב במשטחים ורודים מרהיבי עין במטעי זיתים ובטרסות מעובדות בכל אזורי ההר. מואבק על ידי זבובי פרחים שעירים שהיא קבוצה מיוחדת של זבובים ארוכי חדק, וכן ע"י דבורי בר מהסוג מדרונית - דבורים יחידאיות גדולות ארוכות לשון.

פרח של **ציפורנית מצרית**. שימו לב
לשיניים בבסיס הכותרת. צילם: עוז גולן

©

פרחים של **ציפורנית מצרית** שימו לב
לצינור הפרח. צילמה: גלית משה ©

משטחי פריחה של **ציפורנית מצרית**

בכרם זיתים. צילם: גדי פולק ©

מיני ציפורנית הקרובים ל**ציפורנית מצרית** הם מינים חד-שנתיים אחדים בעלי פרחים ורודים מושכי עין: הפרחים של **ציפורנית שחומה** ו**ציפורנית עבת-עוקץ** יושבים (כלומר אין להם עוקצים), פרחיהן בצבע ורוד עז והן גדלות באדמות כבדות. ל**צי.דביקה** ו**צי.כרסנית** צבע כותרת ורוד-בהיר, עליהן קרחים לחלוטין והן גדלות לרוב בחורש לח פתוח.

עלי ה**ציפורנית המצרית** משמשים למאכל; בכפר ינוח פגשנו בדרוזית האוספת רק צמחי **ציפורנית מצרית**, מרתיחה את הצמחים במים ולאחר אידוי, מוסיפה אותו כתיבול להכנת לחם פתיר ולסלט. היא קוראית לצמח בשם "סנביחה".

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 ציפורנית מצרית *Silene aegyptiaca* פורחת בחורף בכרמי הזית בהרים (פברואר 2015), כתב-עת "כלנית" מספר 2.

<https://www.kalanit.org.il/silene-aegyptiaca-02-2015>

=====